Бр. 23 У Новом Саду, у суботу 1. (14.) фебруара 1914. Година XLIX.

„Застава излази сваки дан двапута осим недеље и празника.

Цена је за Угарску, кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље, за један месец 2 круне и 70 потура, а за три месеца 8 круна.

Поједини вечерњи бројеви стају 4 пот.

ЗАСТАВА

Лист српске народне радикалне странке (Вечерњи лист.) Издање „Рада“ дион. друштво у Руми.

За огласе плаћа се 12 потура од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво и администрација „Заставе“ налази се у кући Јована Чавића, у главној улици број 6. (први кат).

Поједини вечерњи бројеви стају 4 пот.

Влада против Стојана Данева.

— Од нашег сталног дописника. —

Шта ради бугарска влада. — Сметње опозиционарима. — Дру Стојану Даневу не дају да говори.

Софија, 29. јануара.

Оно што су софијске новине саопштиле о намерама бугарске владе, да после распуштања народног собрања, опозиционим елементима не дозволи држање јавних зборова, сада се потпуно потврђује многим жалосним примерима. Најамници, које полицијске власти, по наредби бугарске владе хране и поју, да би кварили опозиционе зборове, који су сад настали, успели су на више места у својој бедној и плаћеној задаћи: зборови су кварени, а опозициони представници изазивани, затварани, тучени и протеривани из једног бугарског места у друго.

Ова ниска и животињска гомила хтела је то да изведе и ових дана кад су цанковисти у Софији сазвали јавни збор, као што се то код нас обично пред изборе и у изборној борби практикује, а и да учине да се др. Стојан Данев, шеф њихове странке, може у неколико оправдати и ублажити оне оптужбе и пребацивања, која му се и данас чине.

Пре него што будемо прешли на тај владин покушај да се др. Даневу не дозволи да говори, да се задржимо неколико тренутака на јадној фигури Даневљевој, и ако сам вам о њему толико пута писао, и ако та фигура више нема ни интересантног, ни шта представља чак и у својој осакаћеној и полу умртвљеној странци. Ми овде не ћемо радити портре те фигуре, него, поменувши њу, хоћемо да само говоримо о свима очајним покушајима, које је та фигура чинила до сада, чинила и покушала на јавном цанковистичком збору у Софији.

Др. Данев, после оних силних оптужаба у јавности и политичким круговима да је он творац краха Бугарске, покушао је више пута да говори и да се брани. Но у то време у Бугарској је све било гневно због пораза. Заман је он летео из једног места у друго; заман је искао све да само може да говори и да се брани... Летео, трчао, тумарао, пропињао на прсте, пењао на говорничка места... Али све је било узалуд! Нико није хтео да га слуша. Чим је хтео да отвори уста, вукли су га за капут и викали: „Ћути издајниче! Ти немаш права да говориш!“ Данев је онда морао да напусти своју намеру и да чека погодније време.

Више није потребно говорити да ли Данев заиста има кривице за слом моје отаџбине, или нема. О томе је много и много говорено и писано; о томе зна сваки Бугарин и цео свет.

Ако би се уопште хтело говорити ко је крив, а ко није за нашу несрећу, не би у Бугарској ни једна глава остала поштеђена. Сви ми, и мали и велики, сви, од чобанина до највишег места, сви смо кривци! Сви смо ми хтели рат. Ко је тај Бугарин, који би могао да каже, да није из гласа викао, или није одобравао писање „Вечерње Поште“, „Дневника“, „Јутра“, „Блгарије“, „Мира“ и других листова, који су говорили о рату против наших савезника Срба и Грка? Зар ми сви нисмо тражили, да се наши савезници нападну и примерно казне што нам неће да уступе добровољно оно, што су они освојили од Турака пролевајући скупоцену крв свога народа и гомилајући кости својих најплеменитијих синова; уништавајући и преполовљавајући своју радну снагу? Зар све то нисмо сви ми учинили? Бацили смо рукавицу и добили смртоносан ударац од савезника, које смо хтели смртно да ранимо. Јест, ми смо сви кривци.... ми сви убили смо Бугарску! Доста о томе! И пређимо на моменат, који овде хоћемо да обележимо колико је могуће живље и тачније.

*

Скуп цанковиста био је пре три дана, а сазван у сали познате софијске ресторације „Градска Касина“, некад зване „Црвени Рак“. Одбор је био јаван и добро посећен. Поред врло великог броја цанковиста на скуп је дошло много и других грађана чувши да ће Данев говорити и да ће у говору дотаћи се 16. јуна прошле године. Кад је скуп отворио др. Коста Списаревски, уредник цанковистичког листа „Блгарија“ и објавио да ће говорити др. Стојан Данев, у салу је ушла једна руља агената провокатора и заузели све излазе сале.

Била је мртва тишина кад се Данев попео на говорницу.

Он је бацио брз поглед преко лица свију скупљених, и отпоче пискавим гласом.

— Господо!

Али сем те речи није могао ништа друго да изговори, јер настаде у сали ларма. Они који су заузели све излазе, отпочеше да се деру!

— Доле издајниче!

Данев почека неколико тренутака да се ларма утиша па да продужи. Ларма се утишала, но опет је отпочела још жешће кад Данев покуша да говори.

Цанковисте ради да се њихов шеф оправда јавно, покушали су да букаче изгурају напоље. Агенти изазивачи одбише то, и између њих и ватренијих цанковиста дође до туче. Подигоше столице, штапове. Пивске чаше почеше да севају кроз ваздух. Једна чаша, која изгледа као да је упућена била за главу Даневљеву, ударила је једног његовог пријатеља. Прскоше два огледала. Велики дрвени сат испште од комада једне пивске чаше која улете и сломи и велику сатну сказаљку.

Да не би дошло до крвавих сцена позвана је полиција, која ко бајаги изврши „притисак“ на своје плаћене бедника, и у сали настаде тишина. Пет минута Данев је само посматрао присутне па продужи да објашњава догађаје из прошле године и тешкоћама са којима се имао да бори његов кабинет. Додирнуо је и фатални 16. јуни и поче да га објашњава.

Тада публика отпоче да тражи јасан одговор:

— Ко је творац те катастрофе? Именујте га!

Др. Стојан Данев није одговорио категорично. Али је рекао да се у архиви налазе документи, ко је прави кривац за бугарску несрећу, и да тамо њега треба тражити.

— Ми не знамо за архиву, ни за какву архиву! Ми хоћемо да нам Ви кажете!

— Добро! одговори Данев.

Али тада понова заурлаше полицајски плаћеници и нападоше не само на даневовисте него и на остале у сали.

Сад настаде страшна гужва и лом. Запуцаше револвери. — Полиција ово као да је чекала, јер одмах отпоче да празни салу. За двадесет минута сала „Градске Касине“ била је празна. Испретуране столице, полупане чаше, прозори и огледала сведочила су шта је мало пре било ту.

Тако је, ето, растурен и тај збор на коме је Данев хтео да се правда.

Нама је јасно што се то чини: Она се боји да се Данев не заборави, и не каже нешто што би било непријатно за бугарску владу, колико за оног који је могао да заштити Бугарску од несреће, али није хтео...

Андреј Левовъ.

Грчки престолонаследник у Београду.

— *Брзојавни извештај „Застави“.* —

Београд, 31. јануара.

Синоћним брзим возом стигао је овамо грчки престолонаследник Ђорђе у пратњи свога ађутанта, пуковника Акалинског. На железничкој станици била је постављена почасна чета под командом капетана Павловића, а поред ње војна музика. У име краљево дочекао је грчког престолонаследника први ађутант, ђенерал Штурм. На станици су били сви министри са Пашићем на челу, грчки министар председник Венизелос, грчки посланик са госпођом и особљем посланства. Десно од излаза била су два реда виших официра, иза њих овдашња грчка колонија, лево од улаза виши чиновници, потпредседник београдске општине и одборници, до самог улаза стојали су новинари, међу њима и дописник „Заставе“.

Кад је воз ушао у станицу, војничка музика свирала је грчку химну, а чим је воз стао, ушао је генерал Штурм у вагон, у коме је био грчки престолонаследник и у име краља Петра пожелео добродошлицу престолонаследнику, који је захвалио генералу Штурму на поздраву. После два минута изишао је грчки престолонаследник из вагона. Огромна маса света одушевљено га је поздравила узвицима: Живео! Зито!

Грчки престолонаследник пришао је Пашићу и Венизелосу, па се с њима поздравио, затим обишао почасну чету, примио рапорт од команданта чете а после тога му је грчки посланик Александропулос представио особље грчког посланства. У дворској чекаоници је Пашић представио грчком престолонаследнику министре и генералштабног пуковника Милоша Васића, који је за време првог балканског рата био српски војни изасланик у грчкој врховној војној команди.

После ове церемоније грчки престолонаследник се у пратњи генерала Штурма и свога ађутанта одвезао у Хотел Бристол, где је цео први спрат био заузет за њега. Данас, у 10 сати пре подне, је грчки престолонаследник посетио краља Петра, где се задржао 20 минута, а затим се вратио у Хотел Бристол, где му је после пола сата краљ Петар вратио посету, па се онда са њиме вратио у двор, где је у 11½ сати приређен интиман доручак. Пашић га је посетио после подне, а после њега и чланови овдашње грчке колоније. У вече био у двору свечан ручак. *Р.*

Догађаји на Балкану.

Србија и Аустроугарска.

„Наје Фраје Пресе“ јавља, да се у Бечу пронео био глас, као да ће српски престолонаследник Александар на повратку из Петрограда посетити нашега владара у Бечу, али се та вест није потврдила. „Наје Фраје Пресе“ тврди, да би престолонаследника Александра наш краљ радо примио у аудијенцију, кад би је он затражио, али он то није учинио. Тим поводом подсећа „Наје Фраје Пресе“ на некадашње пријатељство Карађорђевића према Аустрији и бечком двору. Спомиње, да су Карађорђевићи у Аустрији нашли уточишта, кад је кнез Александар Карађорђевић био принуђен да напусти Србију и да је Аустрија много учинила за Србију, па није заборавила ни то, да је Кевенхилер спречио Бугаре, да заузму сву Србију. Али „Наје Фраје Пресе“ је заборавила споменути, да је Кевенхилер послао Милана на Сливницу — и да су Срби већ спрали сливничку лагу.

Путовање принца Вида.

Будући албански владар, принц Вид, примљен је у Бечу врло срдачно, много срдачније него у Риму. У Бечу је принц Вид посетио и папиног посланика, али кад је био у Риму, није посетио папу. То је јако запажено и свакојако се тумачи. Есад паша и његова депутација пак путују преко Рима у Највид, где ће принцу Виду понудити албански престо. После тога ће принц Вид доћи у Драч, где је већ преоправљен двор, али капетан Зубовић тврди, да су плафони новога двора пуни стеница и да се под њиме налазе рушевине дворца царице Теодоре, у коју ма је пуно пацова и змија отровница..

Српско-турски спор.

Из Цариграда јављају, да је Србија ставила захтеве, које Турска не може уважити Турска неће да прими предлог српске владе, по коме муслимани и хришћани из нових крајева, који се сада налазе у Турској, не могу служити у турској војсци и да нису дужни плаћати војничку порезу. Србија неће да прими предлог турске владе, да аге и бегови задрже и даље своје спахилуке са кметовима и да српска држава не може откупити њихова имања ради ослобођења кметова (дакле да Срби остану и даље кметови турских ага и бегова). Турска не дозвољава, да се продаду ни вакуфска добра у Србији, а тражи, да се муслиманска признаду за вакуфску својину. Осим тога тражи турска влада, да гроб султана Мурата на Косову чувају турски стражари, а Србија жели, да се тај гроб стави под заштиту српскога краља и не пристаје, да се Муратово тулбе никада не сме срушити и да се земљиште око њега не може продати. Србија не пристаје на обвезу, да Муслимани Арбанаси у основним школама добију наставу само на арбанашком и турском језику. Србија тражи да се признаду српске општине и црквена имања у колико их има у Турској. Гледе делокруга муфтија захтева турска влада, да они суде и о важности брака, управи вакуфа; стављању под туторство, проглашавању за пунолетне и о муслиманским тестаментима. Србија неће да муфтијама даде тако пространи делокруг, а турска влада не признаје да у Турској има српских школа и српских црквених имања.

Србија и Бугарска.

Из Софије непрестано трубе како Русија и Србија угрожавају престо краља Фердинанда. Сад су опет раструбили вест, као да је неко из околине краља Петра писао вођи бугарске сељачке странке, Стамболијском, у коме га наговара да се бори за уједињење свих јужних Словена и тако да спречи крвопролиће међу Србима и Бугарима једном за свагда, и да сруши Радослављев кабинет, јер ће иначе убрзо доћи до рата између Бугарске, коју помажу Турска и Аустрија, и Србије, с којом држе Румунија, Грчка и Црна Гора. Бугарска ће у том случају пропасти.

Српске забаве.

Српска занатлијска задруга и занатлијско коло у В. Кикинди приређују уз суделовање занатлијске омладине и друштва „Гусле“ на Сретеније у народној гостионици своју редовну забаву. Програм се састоји из шест одабраних тачака. — Друштво „Коло“ у Чуругу уз пријатељско суделовање српског црквеног певачког друштва приређује на Сретеније у просторијама Милана Сочина забаву са дилетантском представом и игранком. При казиваће се „Девојачка клетва“.

Брзојави „Застави“.

Отигли 1. фебруара.

Румунија и балкански савез.

Букурешт. „Универзул“ пише: За сваког је политичара јасно, да не може бити ни говора о балканском савезу, у који би ушла и Румунија, која ће продужити политику одрешених руку, јер је она донела највише користи. Без преке невоље Румунија неће се одрећи те политике, али је природно да су се државници балкански саветовали о извесним заједничким циљевима и склопили пријатељски споразум. Румунија не мисли да склапа савез, него само жели споразум за заједничку одбрану.

Принц Вид у Бечу.

Беч. Принц Вид је ванредно задовољан са топлим дочеком у Бечу, а особито му је било мило, што су га арбанашки деца ци из бечких интерната радосно поздравили.

Чешко-немачки споразум.

Праг. У уторак и среду ће чешки и немачки изасланици предати министру председнику Штирку своје предлоге за преговоре. Кад се постигне споразум гледе градива за преговоре, приступиће се преговорима за поравнање.

Пољски епископи за изборну реформу у Галицији.

Лавов. Римокатолички епископи (Пољаци) дали изјаву, да се не противе законском предлогу за изборну реформу.

Неосновани гласови.

Будимпешта. Вести неких листова о запетим односима између Русије и Аустрије не одговарају истини, а најбоље су побијене тиме, што нови аустро-угарски посланик, гроф Сапари одлази у Петроград, да заузме своје место. (Ове су вести протурили бечки и пештански листови, који имају везе с владом, да би и тиме оправдали повећање трошкова за војску. Ур.)

Шведска и тројни савез.

Париз. Тројни савез ставио је Шведској у изглед, да би могла добити Финску, ако би помогла тројном савезу у случају сукоба са Русијом, па се стога шведски краљ толико заузео за појачање шведске војске и флоте.

Венизелосев повратак у Грчку.

Солун. Министар-председник Венизелос стигао је овамо и продужио пут за Атину. Дописнику једнога листа изјавио је, да је потпуно задовољан са својим успехом али Грчка и Србија морају да што боље спреме своју војску.

Парница против Русина.

Мармарошсигет. Бивши натарош села Талаборфалве, Хомичко, изјавио пред судом, да су руски листови и руске књиге долазили на адресу Јуре Чопика. Цело село било је преплављено руским листовима. Сељаци су држали зборове, на којима се говорило о руском упаду и спомињала имена господе, коју треба убити и које ће се господске земље поделити народу. Оптужени Луцика је наводно рекао, да ће руски цар довести свештеника, који ће сваки дан служити службу. Уједно су се заклели, да се неће вратити у унијатску веру.

Одговорни уредник:
МИТА КЛИЦИН

Тражим вештог пекара који се разуме добро у мешењу леба у ортаклук. Исти не треба да има капитала. — Пријавити се ваља на САВУ ТОКИНА, Ст. Футог бр. 97. 172 2—3

СРБИН ОД СРБИНА!!
БЕРБЕРИН У БУДИМПЕШТИ
ВЛАДИМИР ВУЈИЧИЋ
Молим све Србе који долазе у Будимпешту, да ме посете и својом посетом да ме потпомогну. Радња ми је на живом месту 97 2-5
Erzsebet tér број **14.**
(у реду Fisher Kohna i Aron Brauna)

Рат на Балкану

„Бој на Куманову“, „Бој на Скадру“, „Ратно коло“ од П. К. — или ма коју другу песму дивно свира грамофон „Трупел“, који заједно са десет дуплих плоча **само 40 круна** стаје.
Бела Трупел
Нови Сад, Дунавска ул. бр. 17.
творничар музичких инструмената.
Телефона бр. 370. 1654 14-40
Велика радионица за оправку инструмената. Ценовник бесплатно.

КУПУЈТЕ САМО
Чика-Јовин и Ориент крем

Пошто је доказано, да су исти *најбољи за обућу.* Одличан сјај и мекоћу кожи дају. Поручбине извршујемо тачно и брзо. Поштом одашиљемо 5 кг. то је 8 туцади бр. 1. за К 10·50 франко поузећем.
Споштовањем
Прва новосадска творница крема
МИЛОШЕВИЋ и ДРУГ
Нови Сад, Кисачка ул. бр. 37.
1382 10—10

На продају НОВА КУЋА,
3 год. од тврдог материјала, на врло живом месту, у којој постоји точење пића, продаје се одмах и по врло повољној цени. Обратити се на: 15 6—6
МИЛАНА РАЈКОВИЋА У КУМАНЕ

БИЛИЈАРА! Све врсте нових и употребљаваних, Ти воли игара музичких аутомата са убацивањем новаца, пивских апарата, као и свих осталих за гостионице и кафане прибора. Може се добити јефтино на отплату. Старе билијаре примам у промену на захтев шаљем ценовнике сваком бадава. **JOHANN SCHMIDT, Bacsfehetechegy.** Интерурбан. Телефон бр. 9. 121 7—100

Кућа на продају
у Жабљу на најживљем месту, у непосредној близини суда, поштанског и крал. бележничког звања и пијаце, 800 □ фати плац, од 40 година признато свратиште (ајнкер). Фронт 32 метера са просторијама од 5 соба са сокака, изнутра велика сала, 5 соба за путнике, 2 кујне и 2 шпајза, шупа од 8 хвати велика, леденица, велика башта са племенитим воћем усађена. Због породичних околности под најповољнијим условима продаје се. Упитати се код 187 1—2
Симе Божиног у Жабљу.

За своју берберску радњу потребујем берберског помоћника, који у радњу ступати може одмах или за 14 дана. 190 1—1
АЛЕКСА ДРАГИНЧИЋ
Павчево, Јабучка ул. 49.

За своју гвожђарску радњу потребујем два дечка за шегрте. Кост и квартир дајем ја, а одело и веш родитељи. Они дечаци који разуму нешто немачки и мађарски имају првенство.
188 1-3 **Анто К. Тот**
гвожђар у Н. Саду.

ЧУДО ОД
БУКВАРА!
Баш сада је изишло из штампе пето издање овога Буквара у 20.000 примерака. Из њега научи и најстарији човек да чита и пише за 12 дана. Ко ми пошаље унапред поштанском упутницом 70 потура (филера) тај одмах добија Буквар са плаћеном поштарином. 1344 15-30
Homokszil-Temes Угарска.
Љубомир Јовановић
школски управитељ и учитељ.

УДОВИЦА средњих година, од боље породице, која разуме добро кувати и цео домаћлук водити, тражи себи место за домаћицу код удовца који може имати и деце. Упитати ваља у адманистрацији „Заставе“. 67 3—3

За своју мешовиту трговину потребујем млађег помоћника манифактурне струке, који у радњу ступити може одмах.
Влада Ивков
157 3 3 СТАПАР. — (Бачка).

ОБЈАВА.
Имам на продају швајцарског (сименталер) бика, бледо жуте боје, прима роба, изванредно развијен, 170 см. висок Сад му је две године. Поверенство бачке жупаније нарочито га је прегоручило за расплод, о чему имам исправу. Цена 2000 круна.
75 **Јован Маливук** 3—3
Госпођинци (Boldogasszonyfalva).

20 ЈУТАРА ОРАНИЦЕ
плодне земље са виноградом у Овилошком хатару у Срему. Продајем за 7000 форинти. —
Ђока Вукмировић, Uj Pest
155 Váczi ut 57. sz. 3—3

ПОНУДА,
свој посед око 8. јутара земље у једном комаду, а на врло згодну положају између Дивоша и Сусека, у шуми, уступам за подизање ХМЕЉА Услови према понуди. Обратити се на НИКОЛУ ФРУШИЋА у ДИВОШУ p. Čalma. 161 3—3

Српска књижарница браће Стојановића у Новом Саду.